

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد / بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم / از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: الکساندر مزیایف*(ALEXANDER MEZYAEV)

برگردان: ا. م. شبیری

۳۱ جولای ۲۰۲۳

دومین اجلاس سران روسیه و افریقا

غرب همه شرکت‌کنندگان اجلاس را تهدید می‌کند

اجلاس سران روسیه و افریقا روز ۲۷ جولای آغاز شد. این اجلاس خیلی پیشتر برنامه‌ریزی شده بود. اما، دو بار به تعویق افتاد: بار اول، به دلیل "همه‌گیری" (در سال ۲۰۲۱)، و بار دوم، به دلیل پیچیدگی شدید وضعیت جهانی در زمستان ۲۰۲۲. نخستین اجلاس در اکتوبر ۲۰۱۹ برگزار گردید که نقطه عطفی در روابط روسیه و افریقا بود. خود من (راقم این سطور) نیز در اولین اجلاس شرکت داشتم و شاهد شور و شوق عمومی بسیاری از رهبران افریقائی در سطوح مختلف بودم: تقریباً همه آن‌ها چنین گفتند: "از چند دهه پیش منتظر این لحظه بودیم!"

در سال ۲۰۲۲ حجم تجارت روسیه با کشورهای افریقائی افزایش یافت و به حدود ۱۸ میلیارد دلار رسید. با این حال، همانطور که در مقاله مربوط به این اجلاس اشاره کردم، ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور فدراسیون روسیه خیلی خوب می‌داند که ظرفیت همکاری تجاری و اقتصادی روسیه بسیار بالاتر است. رئیس‌جمهور روسیه به‌خصوص به همکاری‌های امیدوارکننده در زمینه‌هایی مانند اکتشافات زمین‌شناسی و فن‌آوری پیشرفته، مجتمع سوخت و انرژی، از جمله، انرژی هسته‌ای، صنایع کیمیائی، معدن و غیره اشاره کرد.

قبل از دومین اجلاس سران روسیه و افریقا نیز تغییرات مفهومی رخ داد. جایگاه و نقش افریقا در مفهوم جدید سیاست خارجی روسیه، تغییر اساسی یافت و جزو اولویت‌های سیاست خارجی روسیه قرار گرفت.

این اجلاس با حضور نمایندگان ۴۷ کشور قاره آفریقا و همچنین هیئت‌هایی از تمامی سازمان‌های بین‌المللی مهم منطقه نی، به ویژه، اتحادیه آفریقا، جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا، جامعه توسعه آفریقای جنوبی و غیره برگزار گردید. در اولین روز اجلاس، ۲۷ جولای، رئیس جمهور روسیه با رئیس اتحادیه آفریقا و رئیس کمیسیون اتحادیه آفریقا دیدار کرد. روسیه اعلام کرده است که از عضویت این اتحادیه در گروه ۲۰ حمایت می‌کند.

برگزاری اجلاس اتحادیه اوراسیا و انجمن‌های همگرائی آفریقا با شرکت ولادیمیر پوتین، به ویژه قابل توجه بود. در روز نخست اجلاس، رئیس دولت روسیه در اجلاس عمومی مجمع اقتصادی و بشردوستانه سخنرانی کرد. امنیت غذایی قاره آفریقا را مورد توجه جدی قرار داد. بسیاری از رهبران کشورهای آفریقایی این موضوع را صراحتاً به عنوان دغدغه اصلی خود اعلام کردند. رئیس جمهور فدراسیون روسیه در پاسخ به این درخواست‌ها خاطر نشان کرد که روسیه در ۳ تا ۴ ماه آینده، ۲۵ تا ۵۰ هزار تن غله به تعدادی از کشورهای نیازمند به صورت رایگان ارسال خواهد کرد. با این حال، نکته اصلی در فرضیه دیگری است. رئیس جمهور روسیه اظهار داشت که هم‌تایان آفریقایی‌اش به او گفته‌اند: "ما برای تولید غذا توانایی کافی داریم، ولی ما به فن‌آوری نیاز داریم". پاسخ پوتین چنین بود: "روسیه آماده است تجربه و تخصص خود را در زمینه تولید محصولات کشاورزی با کشورهای آفریقایی به اشتراک بگذارد و در کاربست پیشرفته‌ترین فن‌آوری‌ها به آن‌ها کمک کند". چنین است تفاوت "کمک" غرب و کمک روسیه به آفریقا!..

لازم به ذکر است که دومین اجلاس سران تحت فشار بی‌سابقه غرب در حال برگزاری است. ولی این فقط فشار نیست، بلکه یک باج خواهی آشکار است. به ویژه این که، همه کشورهای این قاره و نه فقط ضعیف‌ترین آن‌ها، مورد باج‌گیری قرار گرفتند. برای مثال، بزرگترین "افت" قیمت راند، پول ملی بزرگترین اقتصاد آفریقا- پول جمهوری آفریقای جنوبی در مقابل دالر و یورو؛ بحران دولتی در ارتباط با ادعای بارگیری تسلیحات به یک کشتی روسی؛ بحران دولتی و قضائی در رابطه با دعوت از رئیس جمهور روسیه برای شرکت در اجلاس بریکس، مشکلاتی هستند که جمهوری آفریقای جنوبی فقط در ماه‌های اخیر متحمل شده است. شماری از نمایندگان کنگره آمریکا با ارسال درخواستی به رئیس جمهور آمریکا، از او خواستند آفریقای جنوبی را از فهرست کشورهای که در تجارت متقابل خود بر اساس قانون به اصطلاح رشد و فرصت آفریقا (AGOA) ترجیح می‌دهند، حذف کند (۱)... در ضمن، رهبری بانک ذخیره آفریقای جنوبی (نهاد اصلی حکمرانی جهانی در کشور) به صراحت اعلام کرد که شهروندان این کشور باید درک کنند که "سقوط" راند نتیجه روابط حسنه با روسیه و به معنای وخامت موقعیت آن‌ها است. لازم به ذکر است که آفریقای جنوبی در مورد درگیری در خاک اوکراین موضع بی‌طرف گرفته است. با این حال، غرب از آفریقای جنوبی نه تنها محکومیت روسیه، بلکه خاتمه همکاری با آن را نیز خواستار است.

ناگفته نماند که بزرگترین "ضعف" دولت آفریقای جنوبی شاید این واقعیت است که همه رسانه‌ها به واسطه مخالفان کنترل می‌شود. دولت این کشور هیچ روزنامه یا شبکه تلویزیونی ندارد. البته، یک شبکه تلویزیونی دولتی به نام "SABC" وجود دارد که دیدگاه دولت را منعکس نمی‌کند و تمام "دولتی" بودن آن فقط در تأمین مالی از بودجه دولتی خلاصه می‌شود. اپوزیسیون در آفریقای جنوبی ماهیت بسیار ویژه‌ای دارد. اساس آن را حزب عمدتاً متشکل از اعضای حزب ناسیونالیست سابق، یعنی حزب آپارتاید تشکیل می‌دهد. اما، نکته اصلی این است که این حزب سخنگوی منافع سرمایه انحصاری بزرگ است که طبق تعریف، در جمهوری آفریقای جنوبی فراملی است، یعنی از خارج کنترل می‌شود. قدرت آن را نه تنها با قفسه کتابفروشی‌ها و دیکتاتوری رسانه‌ای، بلکه با تصمیم اخیر رئیس جمهور فدراسیون روسیه مبنی بر امتناع از حضور در اجلاس سران بریکس در ماه اگست می‌توان ارزیابی کرد (۲).

با وجود این‌ها، از موضع دولت افریقای جنوبی به رهبری رئیس‌جمهور سیریل راماپوزا، نه تنها در مورد حفظ رابطه‌ی حسنه با روسیه، بلکه همچنین، توسعه‌ی بیشتر آن در متن باج‌خواهی‌های دیپلماتیک، اقتصادی و مالی غرب، باید قدردانی کرد.

در این اجلاس، قرار است بحثی که در ماه جون (در همان سن پترزبورگ) درباره‌ی طرح ارائه شده از سوی رؤسای جمهور شش کشور افریقائی با عنوان "ابتکار صلح افریقا" برای حل و فصل اوضاع پیرامون اوکراین شروع شد، ادامه یابد.

در ماه مه سال جاری. ویلیام روتو، رئیس‌جمهور کنیا، برگزاری اجلاس امریکا و افریقا با شرکت جو بایدن در دسامبر گذشته را **به سخره گرفت**. رئیس‌جمهور کنیا گفت که رهبران افریقا به این "اجلاس" دعوت نشدند، بلکه احضار شدند و کسانی را که خواهان شرکت در این اجلاس نبودند، تهدید کردند. در نتیجه، همه چیز به عکس جمعی گرفتن و ضیافت خلاصه شد و برای سخنرانی هر یک از رهبران در مجمع عمومی، فقط یک و نیم دقیقه اختصاص یافت. علاوه بر این، دیدارهای دوجانبه به طور کلی برگزار نشد. اما خلاف نمایش تحقیرآمیز امریکا، در اجلاس روسیه و افریقا، رئیس‌جمهور روسیه با رهبران و نمایندگان عالی‌رتبه‌ی همه‌ی کشورها دیدار خواهد کرد. در آستانه‌ی این اجلاس، رئیس‌جمهور روسیه با رهبر ایتوپی دیدار کرد و در اولین روز اجلاس، ولادیمیر پوتین با رؤسای جمهور موزامبیک، زیمبابوه، بوروندی، اوگاندا، مصر و... به طور جداگانه دیدار کرد.

در دومین اجلاس سران روسیه و افریقا، قرار است اسناد اصلی زیر تصویب شود: بیانیه‌ی سیاسی عمومی، برنامه‌ی اقدام ۲۰۲۳-۲۰۲۶ و سه سند موضوعی در باره‌ی تروریسم بین‌المللی، عدم اشاعه‌ی سلاح‌های کشتار جمعی در فضاء و امنیت اطلاعات بین‌المللی. علاوه بر این‌ها، قطعاً مسائل دیگری مورد بحث قرار خواهد گرفت...

چند هفته پیش، همان ویلیام روتو، رئیس‌جمهور کنیا علناً اعلام کرد که افریقا باید از دالر امریکا در تجارت امتناع کند. این سخن او با واکنش بسیار مثبت روبه رو شد. رئیس‌جمهور روسیه در مقاله‌ی خود به اجلاس سران، ضرورت تشکیل یک نظام پولی و مالی جدید و "مکانیسم‌هایی برای تسویه حساب‌های متقابل امن و عاری از تأثیرات نامطلوب خارجی" را به طور جامع تشریح کرد. دیدار رئیس‌جمهور روسیه با رئیس‌بانک بریکس (با دستور کار معروف دالرزدائی در چارچوب بریکس)، این روزها تصادفی نیست. بنابراین، راه‌های واقعی استعمارزدائی از اقتصاد جهانی نیز در این اجلاس مورد بحث قرار خواهد گرفت. اتفاقی نیست که غرب رهبران کشورهای افریقا را تهدید می‌کند تا در اجلاس سران شرکت نکنند. با این حال، فقط ۶ پایتخت از آن ترسید. با در نظر گرفتن درجه‌ی تهدید غرب، می‌توان نتیجه گرفت که افریقا برای استعمارزدائی واقعی از روابط بین‌الملل مدرن اراده نشان داده است.

روز ۲۸ جولای دومین اجلاس به کار خود ادامه خواهد داد.

سن پترزبورگ

(۱) - قانون رشد و فرصت افریقای ایالات متحده (AGOA) در سال ۲۰۰۰ تصویب شد. هدف این قانون، کمک به اقتصاد کشورهای گرمسیری افریقا و بهبود روابط اقتصادی بین امریکا و کشورهای منطقه است. برای مدت ۱۵ سال در نظر گرفته شده بود. اما، در جون ۲۰۱۵ به مدت ده سال تمدید گردید.

(۲) - درباره‌ی این تهدیدات غرب و عوامل مدافع منافع آن در جمهوری افریقای جنوبی در مقاله‌ی جداگانه بیشتر توضیح خواهیم داد.

* - **در باره نویسنده:** دکترای حقوق، پروفیسور، رئیس دپارتمنت حقوق اساسی و حقوق بین‌الملل دانشگاه مدیریت "تیبسی" (تاتارستان)؛ معاون سردبیر مجله‌ی حقوق بین‌الملل قازان (از ۲۰۰۷ تاکنون)؛ عضو انجمن جهانی حقوق

بين الملل (عضو کمیته حقوق بشر این انجمن)، انجمن سیاست خارجی فدراسیون روسیه، انجمن مطالعات بین المللی روسیه، انجمن روسیه و افریقا، عضو گروه وکلای مدافع سلابادان میلو شویچ، رئیس جمهور مقتول صربستان در دادگاه لاهه- مترجم

برگرفته از: [بنیاد فرهنگ ستراتیژیک](#)

۷ مرداد- اسد ۱۴۰۲